

คริสตจักรสันติธรรมโพนทอง

จันทร์แรม ชัยศรี

ฝ่ายประวัติศาสตร์ สภาคริสตจักรในประเทศไทย

ฝ่ายประวัติศาสตร์ สภาคริสตจักรฯ ร่วมกับ ศจ.คอน เพอร์ซัน ภราดรผู้ร่วมงานหน่วยงาน ประทีปของไทย ได้ไปศึกษาประวัติศาสตร์คริสตจักรสันติธรรมโพนทอง เพื่อสืบค้นอดีตของ คริสตจักรที่จะช่วยให้เข้าใจถึงความเป็นมาทั้งในด้านที่เสริมสร้างความเข้มแข็งและส่วนที่เป็นของ ปัญหา ซึ่งตกทอดมาถึงปัจจุบันทั้งนี้ก็หวังประโยชน์ในการพิจารณาแก้ไขในแนวทางที่ดีต่อไป คริสตจักรสันติธรรมโพนทอง เป็นคริสตจักรแห่งหนึ่งสังกัดคริสตจักรภาคที่ 13 สภาคริสตจักรในประเทศไทย ตั้งอยู่เลขที่ 65 หมู่ 1 บ้านโพนทอง ตำบลโพนทอง อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ท่านทั้งหลายคงเคยได้ยินชื่อแต่ไม่ค่อยคุ้นเคยมากนัก ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอเสนอประวัติความเป็นมาของ คริสตจักรสันติธรรมโพนทองให้รู้จักและคุ้นเคยมากขึ้น

คริสตจักรสันติธรรมโพนทอง มีประวัติความเป็นมาเริ่มแรกจากชื่อหมู่บ้านโพนทอง ตามคำบอกเล่ากล่าวว่า หมู่บ้านนี้มาจากชื่อของตระกูลพลท้อถิ่นซึ่งได้ย้ายจากจังหวัดเลยมาตั้งรกรากอยู่ที่นี่ เป็นครอบครัวแรก ประวัติความเป็นมาของคริสตจักรสันติธรรมโพนทองเริ่มต้นจากการประกาศของ อาจารย์ทูลย์ สาเจริญ ท่านเป็นสมาชิกคริสตจักรแห่งหนึ่งที่จังหวัดขอนแก่น เคยเป็นโรคเรื้อนและภายหลังได้รับการรักษาและท่านยังทำการรักษาคนป่วยโรคเรื้อนที่ขอนแก่นด้วย เมื่อมีคนที่เป็นโรคเรื้อนจากจังหวัดหนองคายไปปรึกษาที่อาจารย์ทูลย์ แล้วกลับมาอยู่บ้านที่หนองคาย ท่านก็มีโอกาสมาเยี่ยมและได้ประกาศเรื่องราวคริสตศาสนากับผู้ป่วยทั่วไป ท่านทำการประกาศร่วมกับอาจารย์บุญมา (ไม่ทราบนามสกุลและไม่มีผู้ใดทราบว่าท่านเป็นใคร) ที่วัดบ้านโพนทอง อ.ศรีเชียงใหม่ จ.หนองคาย ในคราวที่มีการจัดงานประจำปี (เทศน์มหาชาติ) ทำการประกาศโดยการฉายภาพยนตร์คริสเตียนและใช้เครื่องขยายเสียงพูดถึงเรื่องพระเจ้า หลายคนที่ได้ยินก็เห็นเป็นเรื่องแปลกใหม่สำหรับพวกเขา แต่ยังไม่มีการรับเชื่อเป็นคริสเตียน

การเกิดชุมชนคริสเตียนที่หมู่บ้านโพนทองเริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 1963 โดยมีอาจารย์เกษ มิชชันนารีของคณะ C.M.A. (Christian and Missionary Alliance) และอาจารย์สมพร ไม่ทราบนามสกุล ได้มาทำการประกาศที่บ้านโพนทอง เมื่อพวกเขาบ้านเห็นฝรั่ง ซึ่งไม่เคยเห็นมาก่อนก็พากันไปมุงดูและฟังการประกาศเรื่องของคริสตศาสนา วิธีการประกาศของอาจารย์เกษมักจะเอาภาพยนตร์เกี่ยวกับ

คริสตศาสนาไปหลายและพากย์เป็นภาษาไทย พร้อมกันนั้นอาจารย์แชนก็ได้อธิบายเรื่องบ้างไม่รู้บ้าง เพราะท่านพูดภาษาไทยไม่ค่อยชัด ผู้ฟังรู้สึกสนุกและเห็นเป็นสิ่งแปลกใหม่มากกว่า และในปี 1963 นี้เอง มีผู้รับเชื่อคนแรกคือนายบุญดี ไม่ทราบนามสกุล แต่ภรรยาไม่เชื่อ ภายหลังมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัว เขาหย่าร้างกับภรรยาและย้ายไปอยู่หมู่บ้านอื่น ส่วนชาวบ้านคนอื่น ๆ เมื่อได้ฟังเรื่องราว คริสตศาสนาแล้วก็เกิดคำถามและข้อสงสัยมากมาย แต่หลังจากที่มีการสนทนากับผู้ประกาศ ชาวบ้านก็เกิดความสนใจคริสตศาสนามากขึ้น

สองปีต่อมาคือ ปี ค.ศ. 1965 ปรากฏว่าที่หมู่บ้านโพนทอง ได้มีผู้สนใจรับเชื่อเป็นคริสเตียน 4 ท่าน ได้แก่ พ่อคำมูล สว่างอารมณ์ พ่อไพ ชันทอง พ่อลาน บ่อทอง และอาจารย์อริย์ สว่างอารมณ์ ผู้ให้ บัพติศมาคือ อาจารย์ชูช ป้อมแสนพลและอาจารย์แชน โดยอาจารย์ชูชเป็นผู้ประกอบพิธีบัพติศมา แบบ จุ่มที่สระน้ำใกล้หมู่บ้าน อาจารย์ชูชผู้นี้ย้ายมาจากจังหวัดมหาสารคามมาอยู่ที่จังหวัดอุดรธานี แล้วท่าน มาทำการประกาศที่จังหวัดอุดรธานี ท่านได้ทำการสร้างโบสถ์ขึ้นหลายแห่ง เมื่อเข้าสู่วัยชราก็ได้ตั้งหลัก ปักฐานอยู่ที่คริสตจักรประเสริฐพร จังหวัดอุดรธานี และท่านเสียชีวิตประมาณปี ค.ศ. 1971

หลังจากมีผู้รับบัพติศมาชุดแรกจำนวน 4 ท่านแล้วก็มีคนอื่น ๆ รับบัพติศมาในเวลาต่อมาแต่ไม่ทราบปีและจำนวนที่ชัดเจน พวกเขาต้องการสถานที่ในการนมัสการพระเจ้าต่างพากันไปตัดไม้เพื่อ สร้างสถานนมัสการ ยกพื้นสูงมุงด้วยหญ้าคา มีความกว้าง 6 เมตร ยาว 9 เมตร โดยสร้างบนที่ดินเนื้อที่ 50 ตารางวาของพ่อคำมูล สว่างอารมณ์ อุปกรณ์บางส่วนเช่นแผ่นไม้อัดได้มาจากทหารคนหนึ่ง ที่ อาจารย์เพอร์กินรู้จักและสนิทสนม เป็นไม้อัดประกอบลงไปอาวุธของทหารอเมริกัน วิหารหลังนี้เป็น หลังแรกที่ผู้รับเชื่อได้ร่วมใจกันสร้างขึ้น ในแต่ละอาทิตย์มีสมาชิกมาร่วมนมัสการมาก (ไม่ทราบ จำนวนที่แน่นอน) จนเด็ก ๆ ไม่สามารถขึ้นไปร่วมนมัสการกับผู้ใหญ่ได้ ต้องเล่นอยู่ข้างล่าง บางครั้ง ผู้ใหญ่บางท่านมาโบสถ์ช้ากว่าปกติ ก็ไม่สามารถขึ้นไปนั่งข้างบนได้เพราะไม่มีที่นั่งต้องนั่งข้างล่างเพื่อ นมัสการก็มี ต่อมาทางคริสตจักรได้ซื้อที่ดินของนายพุ่ม ดิขยัน เนื้อที่ประมาณ 2 ไร่ ราคา 2,000 บาท เพื่อจะสร้างโบสถ์หลังใหม่คือหลังปัจจุบัน เริ่มดำเนินการก่อสร้างเมื่อไรอย่างไรไม่ทราบรายละเอียด

เข้าใจว่ากลุ่มคริสเตียนที่บ้านโพนทองได้รับการสถาปนาเป็น “คริสตจักรสันติธรรมโพนทอง” ประมาณปี ค.ศ. 1965 และเข้าสังกัดกับคณะ C.M.A ซึ่งเป็นคณะมิชชันนารี ที่ปฏิบัติงานในภาคอีสาน จนกระทั่งในช่วงปี ค.ศ. 1968-1970 กลุ่มคริสเตียนทางภาคอีสานได้ถอนตัวออกจากคณะ C.M.A และได้มารวมตัวกันจัดตั้งหมวดขึ้น เพื่อเตรียมจัดตั้งภาค สาเหตุที่กลุ่มคริสเตียนได้ถอนตัวออกจากคณะ C.M.A เนื่องจากมีความขัดแย้งกันในเรื่องที่ดิน ประมาณปี ค.ศ. 1971 คริสตจักรทางภาคอีสานบาง คริสตจักร ได้ขอเข้าสังกัดภาค 6 สังกัดสภาคริสตจักรในประเทศไทย ในช่วงนี้คณะของ C.M.A เริ่ม ถอนตัวออกจากคริสตจักรแต่คริสตจักรบางแห่งก็ยังขอความช่วยเหลือจากคณะ C.M.A อยู่บ้าง ใน

ปลายปี ค.ศ.1974 สภาคริสตจักรในประเทศไทยได้มีมติรับกลุ่มคริสเตียนภาคอีสานเป็นภาค 13 สังกัดสภาคริสตจักรในประเทศไทย คริสตจักรสันติธรรมโพ้นทองก็เป็นคริสตจักรหนึ่งที่เข้าสังกัดในภาค 13 ครั้งนั้นด้วย

ในช่วงระหว่างปี 1981-1994 เข้าใจว่าคริสตจักรสันติธรรมโพ้นทองยังได้ดำเนินกิจกรรมคริสตจักรตลอดมาคือได้มีการนมัสการภาคเช้าที่โบสถ์ และกิจกรรมที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งคือกองสังคมที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งคือกองสังคมพัฒนาและบริการ สภาคริสตจักรฯ ได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้งธนาคารข้าวที่คริสตจักรในคริสตจักรเป็นผู้ดำเนินการ มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของครอบครัวสมาชิก ในส่วนของศิษยาภิบาลก็ยังคงดูแลคริสตจักรเรื่อยมา โดยมีรายชื่อดังนี้ อาจารย์ทองปาน พรหมเมตตาอาจารย์อานวย ค้วงโคตะ อาจารย์บัวรมย์ ชันทอง อาจารย์บุญลู่ ครอบราช อาจารย์ประสาทมอกชัย อาจารย์สมัช สิงห์คำป้อม ซึ่งศิษยาภิบาลเหล่านี้ได้อยู่ที่คริสตจักรโดยมีวาระการทำงาน 2 ปี แต่ศิษยาภิบาลบางท่านก็อยู่ไม่ถึง 2 ปี ก็ออกจากคริสตจักรไปเพราะเนื่องมาจากปัญหาต่าง ๆ อาทิ ปัญหาทางการเงิน คือคริสตจักรไม่มีเงินสำหรับจ้างศิษยาภิบาล ข้อที่น่าสังเกตอีกอย่างหนึ่งก็จะเห็นว่าศิษยาภิบาลแต่ละท่านมีวาระ 2 ปีเท่านั้น จากการสัมภาษณ์กล่าวว่าคริสตจักรมีโอกาสเลือกศิษยาภิบาลที่จะมาดูแลคริสตจักร

ข้อที่น่าสังเกตจากคริสตจักรสันติธรรมโพ้นทองก็คือ ถึงแม้คริสตจักรจะมีศิษยาภิบาลมาโดยตลอดแต่คริสตจักรยังมีปัญหาในเรื่องขาดผู้นำที่เป็นคนภายในคริสตจักร และสมาชิกมักจะติดยึดศิษยาภิบาลมากกว่าที่จะเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในช่วงที่คริสตจักรไม่มีผู้อภิบาลก็ทำให้สมาชิกขาดความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมของคริสตจักร เมื่อคริสตจักรขาดผู้นำสมาชิกก็อยู่ในภาวะซบเซาเนื่องจากสาเหตุหลายประการเช่น ประการแรก สมาชิกขาดการเข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากไม่มีผู้ชักนำ ประการที่สอง สมาชิกบางส่วนถูกชักนำไปเข้ากับคณะอื่น ประการที่สาม ขาดผู้ที่เพิ่มพูนพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องพระคัมภีร์ให้แก่สมาชิก ทั้งสามประการนี้แสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอในด้านชีวิตคริสเตียน หรือคริสเตียนศึกษาของสมาชิก เป็นปัจจัยสำคัญซึ่งมีผลกระทบต่อชีวิตคริสตจักรทั้งหมดกับชาวบ้านที่ไม่ใช่คริสเตียนเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็ไม่สามารรถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้

เมื่อถึงปี 1995 คริสตจักรมีสมาชิกประมาณ 30 กว่าคน (ประมาณ 13 ครอบครัว) แต่ผู้ที่มาร่วมนมัสการในแต่ละอาทิตย์มีประมาณ 8-10 คน นอกจากนี้สมาชิกที่เป็นกำลังใจของคริสตจักรวัยกลางคนต่างออกไปทำงานต่างจังหวัด ส่วนที่เหลืออยู่ในหมู่บ้านมีแต่เด็กและคนชรา ซึ่งบางคนก็ไม่เข้าร่วมนมัสการในวันอาทิตย์ คริสตจักรไม่มีคณะรวีฯ คณะสตรี และคณะอนุชนไม่ได้รวมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อนเนื่องจากเมื่อเด็กเติบโตขึ้นเป็นอนุชนอายุประมาณ 14-15 ปี ก็จะแต่งงานมีครอบครัวไป ไม่มีการเรียนพระคัมภีร์ ไม่มีผู้อภิบาลคริสตจักร นานทีจึงมีตัวแทนจากทางภาคมาเยี่ยม

จะเห็นได้ว่าถ้ามีอาจารย์จากที่อื่นมาเยี่ยมสมาชิกที่นั่น ก็จะมาร่วมนมัสการมากเป็นพิเศษ (ประมาณ 10-15 คน) ผู้ที่เข้าร่วมนมัสการส่วนมากก็จะเป็นคนเดิม ๆ ส่วนคนที่ไม่เคยเข้าร่วมก็ไม่มาเลย ปัจจุบันนี้คนที่กำลังของคริสตจักรคือคนเฒ่าคนแก่ อย่างเช่น พ่อพุด ดิษยัน พ่อ آنان พลทองถิ่น พ่อ ไพ ชันทอง พ่อคำมูล สว่างอารมณ์ (กลับมาในปีนี้) ส่วนวัยกลางคนอย่างเช่น ครูผัด ศรีโสภา นายรัตน์ พรหมสมบัติ คนเหล่านี้จะผลัดเปลี่ยนกันนำนมัสการและแบ่งปันพระวจนะ ข้อสังเกต อย่างหนึ่งที่สำคัญก็คือ ถึงแม้ว่าคริสตจักรจะมีศิษยาภิบาลหลายคน แต่สมาชิกคริสตจักรยังไม่เข้าใจว่าผู้ปกครองและมัคนายกมีหน้าที่อะไรในคริสตจักร ผู้ปกครองซึ่งเป็นผู้นำคริสตจักรก็ไม่เข้าใจบทบาทของตนเอง ไม่มีคณะกรรมการคริสตจักร มีแต่เหรียญกรับผิดชอบในการเก็บเงินของคริสตจักรเท่านั้น

การมาเยี่ยมเยียนจากหน้าที่คริสตจักรภาค นานครั้งจึงจะส่งผู้แทนมาเยี่ยมเยียนคริสตจักรสันติธรรม โพนทองเนื่องจากคริสตจักรนี้อยู่ห่างไกลจากสำนักงานภาค และคริสตจักรภาคยังมีปัญหาการเงินที่ต้องใช้จ่ายอย่างจำกัด อีกทั้งคริสตจักรภาคมีจุดอ่อนในเรื่องการสืบสานเดิม เนื่องจากผู้นำแต่ละท่านไม่ได้ทำงานติดต่อกัน และไม่ค่อยได้เก็บเอกสารเพราะเมื่อหมดวาระการทำงานเอกสารเดิมที่มีอยู่ก็ถูกทิ้งทำลาย จึงค่อนข้างขาดความสืบเนื่องในการทำงานกับคริสตจักรท้องถิ่น นอกจากนั้นเคยมีหน่วยงานของคริสตจักรฯ คือ พ.พ.ค. (คณะฟื้นฟูพัฒนาคริสตจักร) มาร่วมทำกิจกรรมที่คริสตจักรสันติธรรม โพนทอง (ไม่ทราบวันเวลา) ผลที่ได้รับสมาชิกได้เห็นความสำคัญของการฟื้นฟูที่เสร็จสิ้นไปพอนานเข้าการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกก็เริ่มจืดจางลงอีก ถ้าจะดูถึงความสัมพันธ์ระดับสูงกับหน่วยงานของสภาคริสตจักรฯ ก็มีกองสตรีสภาคริสตจักรฯ มาเยี่ยมเยียนบ้าง ต่อมาช่วงหลัง กองสัสมคมพัฒนาและบริการได้มีบทบาทไม่น้อยอย่างเช่นสนับสนุนโครงการจัดตั้งธนาคารข้าว

ภาพรวมของคริสตจักรสันติธรรม โพนทองโดยสรุปก็คือ การเกิดชุมชนคริสเตียนที่บ้านโพนทอง เริ่มจากการประกาศของคริสเตียนซึ่งเป็นโรคเรื้อนต่อมามีฆ่านารีของคณะ C.M.C ได้เข้ามาติดตามและเมื่อมีกลุ่มคริสเตียนที่รับเชื่อในระยะเริ่มแรกต่างเอาใจจริงเอาใจในเรื่องราวชีวิตคริสเตียน ไม่ว่าจะเป็นการจัดหาสถานที่นมัสการ การศึกษาพระคัมภีร์กลุ่มอธิษฐาน เมื่อได้รับสถาปนาเป็นคริสตจักรราวปี 1965 เป็นต้นมา การดำเนินพันธกิจขาดหายไปเป็นช่วง ๆ การนำของศิษยาภิบาลแต่ละท่านก็มีเอกลักษณ์หรือการทำงานของแต่ละคนต่างกัน ที่น่าสนใจอย่างหนึ่งก็คือการอภิบาลของศิษยาภิบาลหรือผู้นำคริสตจักรเกือบทุกสมัย ใช้วิธีไปเยี่ยมเยียนพูดคุยหรือสนทนากันและให้คำหนุนใจ ชักนำให้สมาชิกมาร่วมกิจกรรมของคริสตจักรจึงจะมีสมาชิกมาร่วมทำกิจกรรม นับเป็นการสร้างภาพให้เห็นว่าคริสตจักรมีการเคลื่อนไหวมีชีวิตชีวาเมื่อมีศิษยาภิบาลถ้าไม่มีผู้นำความร่วมมือดังกล่าวก็จืดจางลงและชีวิตคริสเตียนก็ซบเซาไป

ขณะเดียวกันชีวิตคริสตจักรมีปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและพัวพันอยู่ก็คือปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ คนวัยหนุ่มสาวและวัยกลางคนต้องออกจากคริสตจักรเพื่อไปหางานทำต่างจังหวัดหรือเข้ากรุงเทพฯ คงเหลือแต่เด็กและคนชราอยู่ที่หมู่บ้าน นี่ก็ปัญหาสำคัญที่กระทบต่อชีวิตคริสตจักร นอกจากนี้ยังมีปัญหาสังคมเนื่องจากการสมรสในวัยที่ยังเป็นเยาวชน ก่อให้เกิดปัญหาครอบครัวแตกแยกและมีผลกระทบต่อคริสตจักรอย่างหนึ่งคือไม่มีคณะอนุชนที่จะช่วยเหลืองานและเป็นกำลังของคริสตจักร

จากประวัติศาสตร์ชีวิตคริสตจักรโพ้นทอง เป็นคริสตจักรหนึ่งที่ทำให้เราเห็นว่ามีการเริ่มต้นที่ดี คริสตศาสนิกสมัยเริ่มแรกก็มีความศรัทธา แต่ในขณะเดียวกันคริสตจักรก็ประสบปัญหาและยังไม่เข้าใจในหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเข้าใจในเรื่องการนำ คริสตจักรสันติธรรมโพ้นทองเป็นคริสตจักรชนบทที่ยังต้องการการดูแลเอาใจใส่จากทุกฝ่ายและคงต้องการศิษยาภิบาล เพื่อความเข้าใจในเรื่องชีวิตคริสเตียน การนำคริสตจักร การบริหารคริสตจักร และการแก้ไขปัญหาในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งคงต้องทิ้งท้ายไว้ให้ผู้อ่านและผู้รับผิดชอบชีวิตคริสตจักรทุกระดับช่วยพิจารณาว่าจะหาวิธี “พลิกฟื้นชีวิต” คริสตจักรสันติธรรมโพ้นทองอย่างไร เพราะจากการศึกษาประวัติศาสตร์โดยสังเขปได้ชี้ให้เห็นว่าคริสตจักรแห่งนี้เริ่มต้นด้วยสภาพที่มีชีวิตชีวา แต่ขาดการดูแลอภิบาลให้เข้มแข็งจึงทำให้อ่อนแรงลงเข้าใจว่าผู้อ่านและผู้เกี่ยวข้อง คงไม่ต้องการให้คริสตจักรแห่งนี้ต้องหายสาบสูญไปเหมือนกับคริสตจักรหลายแห่งที่เราต้องมานึกเสียดายในภายหลัง

ที่มา : ข่าวคริสตจักร สภาคริสตจักรในประเทศไทย, ปีที่ 65 ฉบับที่ 557 พฤศจิกายน 1996, หน้า 34-36.